

ÅRSHJUL TIL BØRNEHAVEKLASSE

Elever i risiko for udvikling af afkodningsvanskeligheder

Dette redskab er et årshjul. Der er udarbejdet tre årshjul i alt. Der er to forskellige eksempler på et årshjul for børnehaveklassen og et for 1. klasse. Årshjulene skal fungere som inspiration til skoler, der ønsker at systematisere deres undervisning og evaluering i børnehaveklasse og 1. klasse med henblik på tidlig indsats og forebyggelse af afkodningsvanskeligheder. Det er oplagt at læse vidensnotatet om forebyggelse af afkodningsvanskeligheder, inden I arbejder med årshjulene.

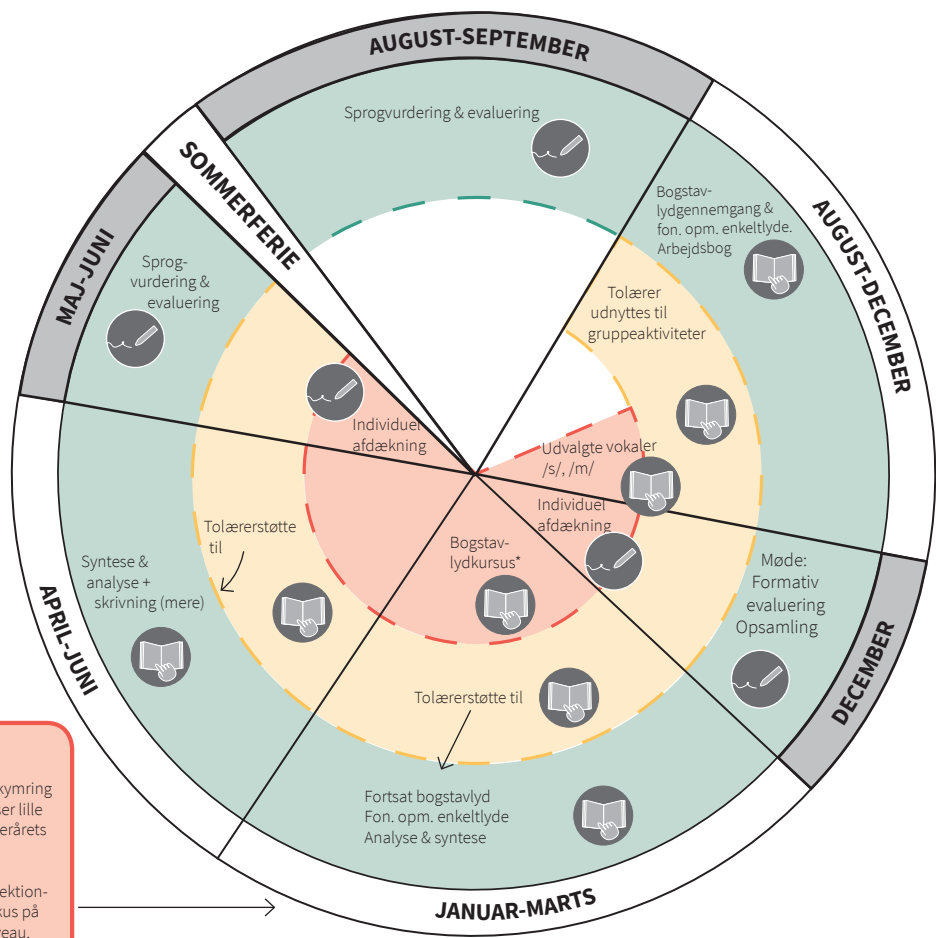
Dette eksempel viser et årshjul for en børnehaveklasse, der prioriterer supplerende indsats for elever med særlige behov i både efteråret og foråret. I eksemplet undervises alle elever i klasseundervisning, og gruppeundervisning foregår ved at

udnytte tolærerordning i klassen. Evaluering og udvælgelse af elever, der tilbydes supplerende undervisning, foregår i tæt samarbejde mellem børnehaveklasseleder, læsevejleder og logopæd. Eksemplet er udarbejdet med inspiration fra læsevejledere og PPR-logopæder i Solrød Kommune.

Nedenstående årshjul er en visuel fremstilling af, hvornår evaluering og undervisning på de forskellige niveauer kan placeres undervejs i skoleåret. De grå felter viser perioder for evaluering, og de hvide felter viser perioder for undervisning. I det efterfølgende skema er det muligt at læse en uddybende beskrivelse af de forskellige aktiviteter for året.

- = Klasseundervisning
- = Gruppeundervisning
- = Supplerende undervisning

- = Evaluering
- = Undervisning

*Bogstav-lydkursus

Bogstav-lydkursus: For elever der vækker bekymring hos børnehaveklasselederen og fortsat udviser lille fremgang på kritiske forudsætninger efter efterårets særlige indsats.

Hold af max 4 elever. Omfang: 8 uger med 2 lektioner pr. uge. Tre bogstaver og lyde pr. gang. Fokus på fonologisk opmærksomhed på enkeltlydsniveau.

Klasseundervisning

Fokus på sproglig udvikling i alle pædagogiske aktiviteter. Der tilrettelægges systematisk og forebyggende undervisning i klassen:

- fonologisk opmærksomhed på enkeltlydsniveau i mundtlige og skriftlige aktiviteter, for eksempel når ugedag, måned, årstid gennemgås
- bogstavkendskab (udgangspunkt i bogstav gennemgang i fælles bogsystem og med multisensorisk understøttelse)
- ordkendskab.

Der arbejdes med både mundtlige og skriftlige aktiviteter, og mundtlige aktiviteter understøttes af at knytte opmærksomheden op på det skrevne sprog og sammenhængen mellem det talte og det skrevne sprog.

Børnehaveklasseleder evaluerer løbende (formativt) og samarbejder med læsevejleder og logopæd om evaluering ved skolestart samt i december og maj-juni. DSA-vejleder inddrages løbende.

Gruppeundervisning (midlertidig holddeling)

Udnyttelse af tolærerordning til støtte til elever med svage startforudsætninger, som ikke har haft tilstrækkelig gavn af den alment forebyggende klasseundervisning.

Supplerende undervisning

Særligt fokuseret indsats udenfor den almindelige undervisningstid for elever, som scorer lavt på kritiske forudsætninger for udvikling af afkodningsfærdigheder ved skolestart.

August-september

Evaluering

Sprogvurdering og evalueringsværktøj til afdækning af

- fonologisk opmærksomhed (forlyd)
- bogstavkendskab
- ordkendskab.

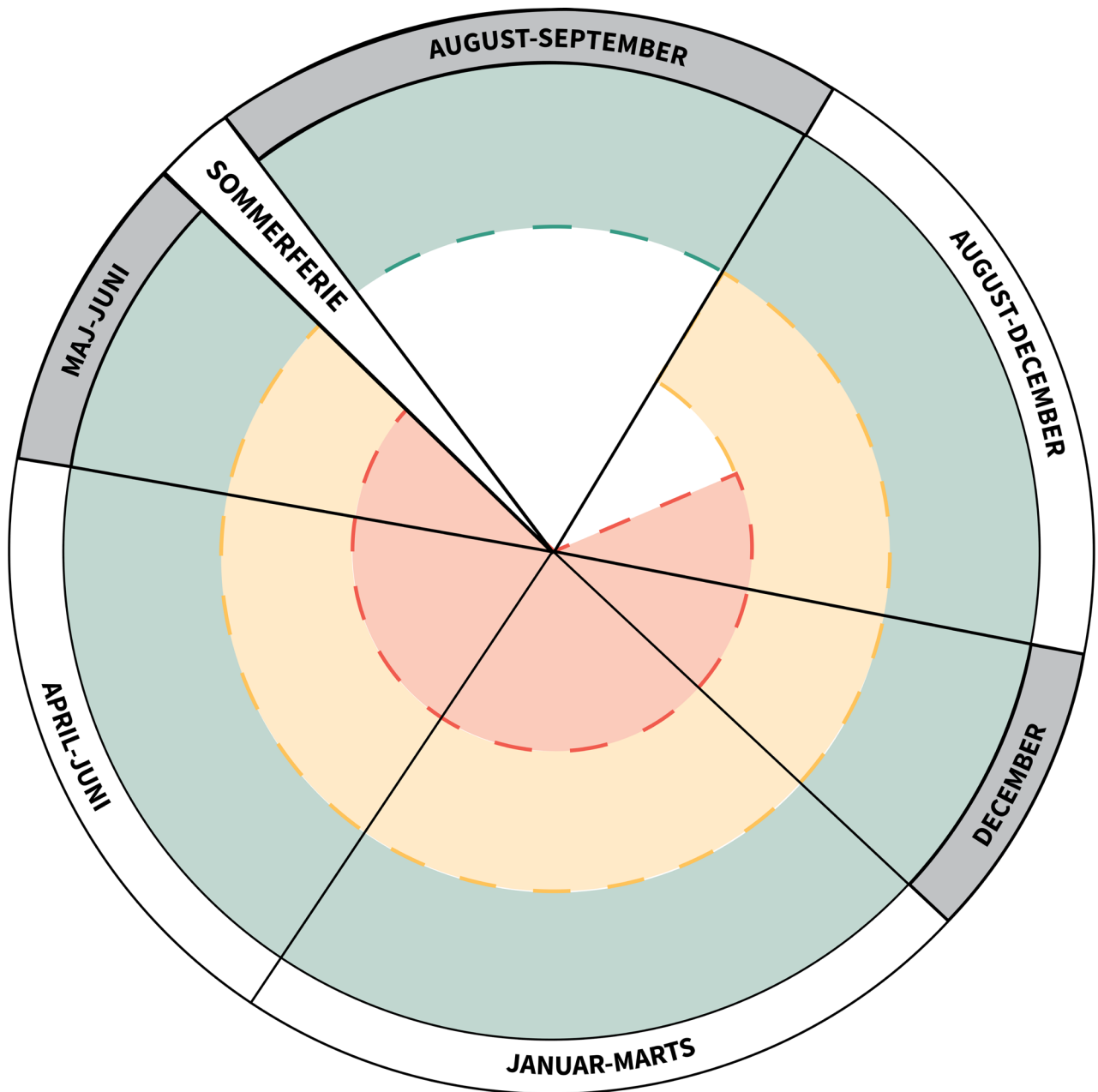
Møde mellem logopæd, børnehaveklasseleder og læsevejleder om fordeling af elever i grupper.

	Klasseundervisning	Gruppeundervisning (midlertidig holddeling)	Supplerende undervisning
August-december	<p>Undervisning </p> <p>Fokus på sproglig udvikling i alle pædagogiske aktiviteter. Fonologisk opmærksomhed i mundtlige og skriftlige aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • første bogstavgennemgang • ordkendskab • begyndende analyse- og syntesefærdigheder. 	<p>Undervisning </p> <p>Tolærertimer udnyttes til ekstra støtte til elever med særlige behov i klassens arbejde med bogstaver og lyde.</p>	<p>Undervisning (Oktober – december) </p> <p>Supplerende indsats til udvalgte elever med svage forudsætninger ved skolestart. Fokus på enkeltlydsopmærksomhed samt arbejde med begyndende analyse og syntese af vokal + konsonanterne /s/ og /m/ i småord. Forældremøde som opstart.</p>
December	<p>Evaluering </p> <p>Møde mellem logopæd, børnehaveklasseleder og læsevejleder. Opfølgning på evalueringresultater og børnehaveklasseleders formative evaluering.</p>	<p>Evaluering </p> <p>Baseret på den formative evaluering af undervisningen suppleret af individuel afdækning af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogstavbenævnelse • forlydsopmærksomhed • ordkendskab. <p>Møde mellem logopæd, børnehaveklasseleder og læsevejleder. Opfølgning på evalueringresultater og børnehaveklasseleders formative evaluering.</p> <p>Udvælgelse af eventuelt nye elever til supplerende undervisning.</p>	<p>Evaluering </p> <p>Baseret på den formative evaluering af undervisningen suppleret af individuel afdækning af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogstavbenævnelse • forlydsopmærksomhed • ordkendskab. <p>Møde mellem logopæd, børnehaveklasseleder og læsevejleder. Opfølgning på evalueringresultater og børnehaveklasseleders formative evaluering.</p> <p>Beslutning om eventuel fortsættelse af supplerende undervisning for nogle af eleverne.</p>
Januar-marts	<p>Undervisning </p> <p>Fortsat arbejde med bogstavlyd og analyse- og syntesefærdigheder.</p>	<p>Undervisning </p> <p>To-lærer-timer udnyttes til ekstra støtte til elever med behov i klassens arbejde med bogstav-lyd, syntese og analyse.</p> <p>Læsevejleder laver vejledningsforløb i samarbejde med børnehaveklasseleder med udgangspunkt i elevernes specifikke behov.</p>	<p>Undervisning (Januar – april) </p> <p>Bogstav-lydkursus: For elever der vækker bekymring hos børnehaveklasselederen og fortsat udviser lille fremgang på kritiske forudsætninger efter efterårets særlige indsats.</p> <p>Hold af max 4 elever. Omfang: 8 uger med 2 lektioner pr. uge. Tre bogstaver og lyde pr. gang. Fokus på fonologisk opmærksomhed på enkeltlydsniveau.</p> <p>Konkrete ideer til aktiviteter derhjemme. Forældremøde som opstart (nye elever).</p>

	Klasseundervisning	Gruppeundervisning (midlertidig holddeling)	Supplerende undervisning
April-juni	<p>Undervisning </p> <p>Fortsat arbejde med bogstavlyd og analyse- og syntesefærdigheder.</p>	<p>Undervisning </p> <p>Tolærertimer udnyttes til ekstra støtte til elever med behov i klassens arbejde med bogstav-lyd, syntese og analyse.</p> <p>Læsevejleder laver vejledningsforløb i samarbejde med børnehaveklasseleder med udgangspunkt i elevernes specifikke behov.</p>	
Maj-juni	<p>Evaluering </p> <p>Sprogvurdering og evalueringsværktøj til afdækning af</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonologisk opmærksomhed (forlyd) • bogstavkendskab • ordkendskab. <p>OBS: Er eleverne motiverede for læsning og bogstavlydarbejde?</p>	<p>Evaluering </p> <p>Sprogvurdering og evalueringsværktøj til afdækning af</p> <ul style="list-style-type: none"> • fonologisk opmærksomhed (forlyd) • bogstavkendskab • ordkendskab. <p>OBS: Er eleverne motiverede for læsning og bogstavlydarbejde?</p> <p>Hvordan påvirker vanskelighederne deres motivation for at beskæftige sig med skriftsprog?</p>	<p>Evaluering </p> <p>Individuel afdækning af:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogstavbenævnelse • forlydsopmærksomhed • ordkendskab. <p>Eventuelt Ordblinderisikotesten.</p> <p>OBS: Er eleverne motiverede for læsning og bogstavlydarbejde?</p> <p>Hvordan påvirker vanskelighederne deres motivation for at beskæftige sig med skriftsprog?</p>

Udfyld jeres eget årshjul her

Du står med en del af en samlet videnspakke

VID EN OM

FOREBYGGELSE AF AFKODNINGSVANSKELIGHEDER

Vidensnotat

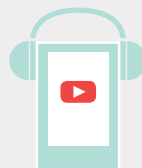
Vidensnotat

En præsentationsvideo af den samlede videnspakke

En video til samarbejdet med forældre eller anden familie

Podcast med en skole, der arbejder systematisk med forebyggelse af afkodningsvanskeligheder i indskolingen

VID EN OM

OVERLEVERINGSSKEMAER

Elevens risiko for udvikling af afkodningsvanskeligheder i børnehaveklasse og 1. klasse

VID EN OM

Tre cases og spørgsmål til refleksion

Viktor er glad for tal, men har svært ved bogstaver

Anna Mette kommer med overblik over sit skolebarn

Flora og Viktor har svært ved at læse

VID EN OM

CASES OG SPØRSMÅL TIL REFLEKSION

Dette er et redskab, der er udviklet som støtte til læreres faglig dialog og refleksion på niveau af præsentation af afkodningsvanskeligheder og i klasse og på tværs af klasser. Formålet er, at lærerne kan støtte hinanden i at identificere og løse problemer for at sikre, at alle børn får en god lærestart.

Brug cases og spørgsmålene til at udfolke og styrke jeres fokus på afkodningsvanskeligheder hos eleverne. Det er en god idé, at forældre jeres dialog ved at oprette en videoindsigt om forebyggelse af afkodningsvanskeligheder, inden jeres venter cases og spørgsmålene.

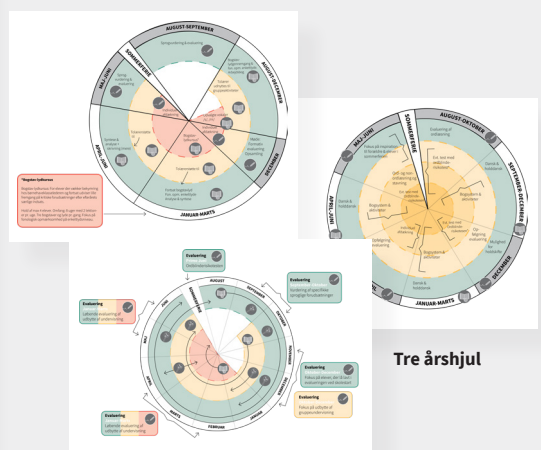
Redskabet er udviklet sammen med lærere og pædagoger i samarbejde med forebyggelse i klasse, læseopbehold og skolebarn.

Viktor er glad for tal, men har svært ved bogstaver

Viktor kan godt tale sine sønner og venner, men han kan ikke tale, når de snakker med ham.

Anna Mette kommer med overblik over sit skolebarn

Flora og Viktor har svært ved at læse

Tre årshjul

Tre cases og spørgsmål til refleksion

VID EN OM

Overleveringsskemaer

VID EN OM

Dialogkort

SYSTEMATIK - i klasseundervisning

VID EN OM

OVERLEVERING & OVERGANGE

i undervisningen i supplerende indsatser

VID EN OM

VIDEN OM METODER DER VIRKER

i gruppeundervisning og organisation

VID EN OM

Du kan finde udgivelser og produkter om Forebyggelse af afkodningsvanskeligheder på emu.dk